

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE	7
GENEZA GRANICY POKOJU BRZESKIEGO	9
1. Kształtowanie się „pragranicy brzeskiej” na przełomie XV/XVI w.	9
2. Między Finlandią a Krymem – dwa wieki próby zmiany geopolitycznego status quo (1499-1700)	17
3. Stulecie rosyjskiej ekspansji w Europie: od Piotra I do Aleksandra I (1700-1815)	33
4. Stulecie stabilizacji rosyjskiego stanu posiadania w Europie (1815-1914)	46
GRANICE POKOJU BRZESKIEGO JAKO REZULTAT I WOJNY ŚWIATOWEJ NA WSCHODZIE	57
1. Pierwszy etap wojny na Wschodzie (1914-1915)	57
2. Pierwszy etap reorganizacji Wschodu: Mitteleuropa (1915-1916)	65
3. Przełom na Wschodzie: podwójna rewolucja w Rosji (1917) i drugi etap reorganizacji politycznej Wschodu Europy	71
4. Rosja wyparta z Europy: pokój brzeski – 3 marzec 1918 r.	76
NIETRWAŁA RÓWNOWAGA MIĘDZYWOJENNA EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ	91
1. Demontaż ładu brzeskiego i wojna polsko-sowiecka 1919-1920	91
2. Geopolityczne podłoże pokoju ryskiego (1921)	107
3. „Wielkie przegrane” okresu międzywojennego: Białoruś i Ukraina (1921-1939)	113
4. Sojusz Stalina z Hitlerem (1939-1941) i demontaż ładu międzywojennego	129

DROGA POWROTNA DO GRANICY BRZESKIEJ	151
1. Pochód Hitlera na Wschód (1941-1943)	151
2. Teheran – Jałta – Poczdam: etapy stanowienia najdalszego panowania Moskwy w Europie (1943-1945)	167
3. Europa Środkowo-Wschodnia w cieniu żelaznej kurtyny i zimnej wojny (1945-1989)	184
4. Rozpad imperium sowieckiego i restytucja granicy brzeskiej (1989-1991)	199

STREFA GRANICY BRZESKIEJ JAKO POGRANICZE

ZACHODNIE FEDERACJI ROSYJSKIEJ	219
1. Estonia	219
2. Łotwa	223
3. Białoruś	226
4. Ukraina	232
5. Postsowieckie enklawy w Europie: okręg Królewca i Naddniestrze	237

ZAKOŃCZENIE	243
--------------------------	------------

SPIS MAP	251
-----------------------	------------

BIBLIOGRAFIA	253
---------------------------	------------